

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 25/12319-2
Saksbehandler Marianne K Lorentzen

Utvalg	Møtedato
Råd for personer med funksjonsnedsettelse i Agder	14.05.2025
Ungdommens fylkesutvalg 2025	15.05.2025
Yrkesopplæringsnemnda	21.05.2025
Hovedutvalg for utdanning og folkehelse	28.05.2025
Fylkestinget	17.06.2025

Ung i Agder - Status og videre opptrapping

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

1. Agder fylkeskommune tar rapporten «Ung i Agder – status og videre opptrapping» til etterretning og fortsetter vår rolle som pådriver i samarbeidet om å forebygge varig utenforskap hos unge i Agder
2. Satsingen «Ung i Agder» innarbeides i fylkeskommunens handlings- og økonomiplan
3. Opptrappingsplan for samarbeidstiltakene «Ungdomsveileder i skolen» og «Kvalifiserende møteplasser» innarbeides i budsjettprosesser for 2026 og 2027

Vedlegg

Ung i Agder - statusrapport mai 2025

Sammendrag

Saken, med vedlagt rapport, beskriver status og videre anbefalinger i samarbeidet om forebygging av varig utenforskap hos unge i Agder, og synliggjør Agder fylkeskommune sin rolle som pådriver.

Rapporten løfter spesielt frem virkningsfulle tiltak og barrierer i samarbeidet rundt utsatt ungdom. Agder fylkeskommune, kommunene i Agder, Nav og arbeidsliv har lang erfaring med å samarbeide gjennom lokalt initierte prosjekter. Det arbeides nå med å utrede og forankre samhandlingsformer innenfor bo og arbeidsstedsregionene i Agder. I de ulike regionene i Agder samarbeides det spesielt om å etablere, drifte og videreutvikle kvalifiserende møteplasser og et profesjonsfellesskap av ungdomsveiledere i skolen. Samarbeidet gir gode tiltak for ungdommene og nyttig kompetanse og erfaringer om samarbeid på tvers for alle aktørene som leverer tjenester inn i tiltakene.

Saksopplysninger

Agder har lenge hatt utfordringer som vises på levekårsstatistikker. 10,5% av ungdom under 30 år var i 2023 utenfor arbeid, utdanning og opplæring (NEET-tall hentet fra Agdertall.no). Mange av disse ungdommene vil kunne utgjøre en arbeidskraftreserve som Agder trenger. Det vil være av stor samfunnsøkonomisk betydning å følge opp disse ungdommene slik at de kommer i varig arbeid. Et anslag nylig gjort av Nav, viser at kostnad for staten til en ung ufør, pluss tapte skatteinntekter, blir ca 19,5 millioner kroner.

Utfordringen med ungt utenforskap har over flere år vært størst i østre del av Agder. Fylkestinget vedtok derfor 2.mai 2022 en spesifikk satsing i denne delen av Agder. Satsingen ble utvidet til å gjelde hele Agder gjennom vedtaket i fylkestinget 13.desember 2023 på saken «Bedre levekår – satsing på unge i Agder»:

«Agder fylkeskommune skal frem mot 2030 forebygge utenforskap ved å kvalifisere ungdom for arbeidslivet. Fylkeskommunen vil invitere kommunene, arbeidsliv, sosiale entreprenører og NAV til å bygge opp avtaler, struktur og systematikk som sikrer nødvendig samhandling».

Vedlagt er en rapport som oppsummerer status og utfordringsbilder for hver av regionene Østre Agder, Kristiansand, Setesdal, Lindesnes og Lister. Rapporten gir også en oppsummering med status for hele Agder og anbefaling om videre opptrapping. Rapporten løfter frem virkningsfulle tiltak og barrierer i samarbeidet rundt utsatt ungdom.

I etablering av samarbeidstiltakene ungdomsveiledere i skolen og kvalifiserende møteplasser har Agder fylkeskommune lagt til grunn at kommuner og Nav bidrar forholdsmessig likeverdig inn med ressurser. Agder fylkeskommunes budsjetterte ressurser pr 2025 inn i samarbeidet:

Regioner	Antall ungdomsveiledere	Kostnader Kvalifiserende møteplasser (i mill.kr)	Estimert total beløp inn i samarbeidet i regionen (i mill. kr)
Østre Agder	3	3,6	6,6
Kristiansand	6	3,0	9,0
Lindesnes	1	0,15	1,2
Lister	0	0,70	0,7
Setesdal	0	0	0
Agder	10	7,45	17,5

I tillegg er det tilsatt en koordinator for perioden 2023 – 2025 for oppbygging og etablering av tiltak med spesielt ansvar for østre del av Agder, men som også bistår i tilsvarende prosesser i andre regioner.

Vurderinger

Kommunene i Agder har ulik erfaring med utviklingsprosjekter og samarbeid på tvers som er innrettet for å løse samfunnsutfordringen varig utenforskap hos unge. For unge i Agder har dette resultert i tjenestetilbud som ikke fremstår som likeverdige. Gjennom vedtak i Fylkestinget er det vektlagt at Agder fylkeskommune skal forebygge utenforskap ved å kvalifisere ungdom for arbeidslivet. Erfaringene fra ulike lokale prosjekter er gode og bør derfor fortsatt innarbeides i ordinær drift, trappes opp og utvides slik at ungdom i hele Agder får et likeverdig tilbud.

Satsingen på å bygge profesjonsfelleskap av ungdomsveiledere i skolen og samarbeid om etablering og drift av kvalifiserende møteplasser, vurderes som aktuelle og virkningsfulle tiltak i hele Agder. Disse samarbeidstiltakene bidrar til økt inkluderingskompetanse og nye måter å samarbeide på. Veiledere som representerer ulike tjenester, gjør erfaringer med å sette ungdommen i sentrum og koble på den oppfølging og bistand som trengs. Dette erstatter mer standardisert saksbehandling. Fokus rettes på muligheter og løsninger. Oppfølging av veiledere gis både til ungdom, skole og arbeidsplass.

I Agder har vi opparbeidet oss nyttige erfaringer om oppfølging av ungdom og nye måter å samarbeide på. Vi vet noe om hva som er virkningsfulle tiltak og hva som bidrar til økt samhandling. Forskningssamarbeidet Ung Support følger implementering og effekt av ungdomsveileder i skolen og vil gi oss enda mer innsikt. Tilbakemeldinger fra de etablerte kvalifiserende møteplassene viser at tilbudet virker ved at ungdommen legger planer og kommer videre i sine kvalifiseringsløp.

Ungdom i Lister, Kristiansand og Arendal (alder 16 – 30 år), registrert hos Nav, ga høsten 2024 innspill til en høringsuttalelse til Stortingsmelding 33 «En forsterket arbeidslinje – flere i jobb og færre på trygd» Innspillene indikerer at ungdom i Agder etterspør nettopp de samarbeidstiltakene vi er i gang med.

Et estimert overslag, der fylkeskommunen over de to neste år trapper opp sitt bidrag inn i samarbeidet med ca 14 stillinger som ungdomsveiledere og ca 6 mill kroner til kvalifiserende møteplasser, kan vurderes opp mot den økonomiske kostnaden (ca 19.5 mill) en ung ufør utgjør for samfunnet.

En videre opptrapping av samarbeidstiltakene «ungdomsveileder i skolen» og «kvalifiserende møteplasser» anbefales.

I det utviklingsarbeidet som nå foregår i regionene i Agder, er det identifisert flere barrierer. Etablering og drift av samarbeidstiltakene nevnt over støter på utfordringer med styring og finansiering. Samarbeid på tvers er spesielt krevende når parter som inngår i samarbeidet ikke har god nok oversikt over egne ressurser som er rettet mot ungdom og det ikke er felles forståelse for ønskelige effekter, gevinster og samfunns mål. Det er derfor behov for et overordnet samarbeidssystem/organ på tvers av etater, muligens innenfor hver region, som understøtter et systematisk arbeid omkring unge som trenger støtte til å gjennomføre skole og komme i jobb. Et styringsorgan på tvers av kommune, fylkeskommune, Nav og arbeidsliv som arbeider for å identifisere og prioritere virkningsfulle tiltak på tvers av de ulike aktørene. Arbeidet med å prøve ut og etablere slike styringsorgan er startet og bør videreføres. Agder fylkeskommune bør også videreføre vår rolle som regional utvikler og pådriver i samarbeidet,

Regionplan Agder 2030

Regionplan Agder 2030 løfter blant annet frem følgende utfordringer:

- Behovet for arbeidskraft er stort, samtidig står mange utenfor arbeidslivet
- Vi må sikre god helse og gode oppvekst-vilkår for barn og unge for å lykkes på sikt
- Innsatsen for barn, unge og eldre må økes, men handlingsrommet i offentlig sektor blir mindre. Interkommunalt samarbeid er viktig

Komplekse samfunnsutfordringer må løses gjennom samhandling. Gjennom Agder fylkeskommune sin rolle som pådriver for økt samhandling om virkningsfulle tiltak, kan flere unge bli kvalifisert for arbeidslivet og antall unge i varig utenforskap reduseres.

Økonomiske konsekvenser

Økonomiske konsekvenser er estimert og vil bli utredet nærmere i kommende budsjettprosesser.

Konklusjon

Fylkeskommunedirektøren anbefaler at etablert samarbeidet med å forebygge varig utenforskap hos unge i Agder videreføres. Agder fylkeskommune bør videreføre sin rolle som regionalutvikler og pådriver i dette arbeidet. Rapporten «Ung i Agder – Status og videre opptrapping» legges til grunn i det videre arbeid. Satsingen «Ung i Agder» innarbeides i fylkeskommunens handlings og økonomiplan og en opptrappingsplan for samarbeidstiltakene «Ungdomsveileder i skolen» og «Kvalifiserende møteplasser» innarbeides i budsjettprosesser for 2026 og 2027

Kristiansand, 28.04.2025

Tine Sundtoft
Fylkeskommunedirektør

Arly Hauge
fylkesdirektør